

Unschuld E.
fegyvergyára és kereskedése
Pesten, váci-utczán a „levélhez“
és új flók-raktára a kerepesuti bazárban, a nemz. színház-
zal szemközt,
ajánlja „saját készítményű“ s a legjobb s a legújabb szervezeti

Lefauchaux és Lancaster vadászfegyvereit
finom sodrony és damascóvakkal, gyönyörűen véve, ezüsttel vagy arany-
nyal berakva:

Lefauchaux-puskák 60, 70, 80, 90, 100 és 120 ftjával.
Lancaster-puskák karkas nélkül a legjobb és legújabb
systema szerint 90, 100, 150 ftjával. 881 (4-9)

Lüttichi Lefauchaux-puskák a legelső és leghíresebb
gyárakból 40, 50, 60, 70, 80, 90, 100 ftig. Mindennemű vadász-
csappantyus-fegyverek

Egyszerű fegyver 7-10 ft.
Kettős fegyver patentesavarral és keményen forrasztva 13-16 »
Lüttichi kettős fegyver drótsóval (Rubán) 20-25 »
Kettős fegyver zsinór vagy damascó-sóval 25-45 »

REVOLVEREK.

Lefauchaux legjobb systema 6, 10, 18, 21 és 30 lövéssel, egyszerűen, valamint
legfinessebben kiállítva, 8, 10, 12, 15, 20, 30, 40 és 50 ft.

Terczerolok egy pár 2 ft., kettős 4 ftől fölfelé.
Flóbert puskák és pisztolyok, nyereg és czipisztolyok.

Lefauchaux és Lancaster puska-töltények
Gyűjtőt J.-tól Parisból és mindennemű védőfegyver.
Minden nálam vásárolt fegyver pontos löképesége és szilárd munkáért jól
állók, s nem tetszés esetében egy hó alatt becsérélhető.
Levelbeni megrendelések pontosan teljesíttetnek.

Heckenast Gusztáv pesti könyvkiadónál megjelent és minden könyvtárban is kapható:

TÖRVÉNYEK
és
HIVATALOS RENDELETEK
gyűjtőmánya,
a nemzeti felelős kormány visszaállításától fogva.
Kiegészítő jegyzetekkel.
Szerkeszti
ÖKRÖSS BÁLINT.
hites ügyvéd s magyar királyi igazságügyi miniszteri titkár.
1867-ik év hét füzetben, egy-egy füzet ára 50 kr.
Ugyazaz egy 38 ivre terjedő kötetben ára 3 ft.

KORUNK IGÉNYEI SZERINTI
GYAKORLATI
MEZŐGAZDA-TISZT.
Együttal ezélszerű s tanulságos kézikönyv
a földirtókások, bérnökök, mezőgazdaság-intézők, kezdő gazdák s tanoncok, szóval
mindazok számára, kiket érdekel a gyakorlati mezőgazdaság.

PACZIG G. C.
ötödik kiadása nyomán, hazánk viszonyaihoz alkalmazva átdolgozta
REISCHER ENDRÉ,
volt kecskethelyi gazdasági tanintézetbeli, vegytan-, gazdaság-, műtan- és számvitelnek
tanára.
1864. (431 lap, n. 8-rét.) Füzve 2 ft. 60 kr.

Kiadó-tulajdonos Heckenast Gusztáv. — Nyomatott saját nyomdájában Pesten 1870 (egyetem-utca 4-dik szám alatt).

Régi pénzeket

és mindennemű régiséget, drágakövet, lovagló és nyeregszerszámokat lótarakkal együtt, arany ezüst és drágakövekkel kirakva; továbbá gyöngyöt, színeskővet, aranyat, ezüstöt, asványokat vesz és cserél a legmagasb áron.

Régiségek és természetiek irodája.

Pesten, Dorottya-utca a Lloyd épületben, 14. sz. a.,

hol egy nagy választéku raktár mindennemű régiségek, régi pénzek, gombok, övek és mentekötők, a legelősebb áron, ugy-szintén egy nagy raktár asványok, lepkek, bogarak, madárbőrök, tojások, szemüvegek is található. 850 (4-4)

Hetedik kiadás
(magyar nyelven negyedik).

A neml élet útikalauz s veszélyek.

Értekezések a nemz. és nemi betegségekről, az utóbbiak óv- és gyógy-módjairól. 879 (3-12)

Függelékkel a bujakói ragályzásról és Dr. Ko det, lyoni orvos

ragályelleni legbiztosb óv-szeréről,

a férfi és női ivarszerak bonctani ábráival. Ára: 1 ujfórint.

Postán megküldve 10 krral több utánvétellel 40 krral több.

Megrendelhető szerzőtől következő cím alatt:

Dr. Eiber V. P.

Pesten, József-utca 66-ik számú saját házában.

Beküldetett.

Zágráb.
Tek. Mitlbach gyógyszerész urnak.
Az öntől vett kitűnő

Köszvény-vászon

itt igen hathatós alkalmazást talál. Nemrég Lazric határörnek Resztareban is küldött ön ily vászont, melynek használata után ő, ki hat hónapon át csuszban sinlődött és majdnem nyomorékká lett, teljesen kigyógyult. Epen ma kerestetem meg e köszvény-vászon (kapható Pesten, TÖRÖK József gyógy-szerterében, király-utca) megrendelésére. Legyen szives tehát e felette hasznos köszvény-vászonból 2 darabot címem alatt posta utánvétel mellett küldeni.

Tisztelettel
Antalok J.
tanító Crubicán.
U. p. Uj-Gradiska.
883 (2-4)

Pest, szeptember 11-én 1870.

Előfizetési föltételek: a Vasárnapi Ujság és Politkai Ujdonságok együtt: Egész évre 10 ft. — Félévre 5 ft.

Csupán Vasárnapi Ujság: Egész évre 6 ft. Fél évre 3 ft. — Csupán Politkai Ujdonságok: Egész évre 5 ft. — Fél évre 2 ft. 50 kr.

Hirdetési díjak, a Vasárnapi Ujság és Politkai Ujdonságokk illetőleg: Egy négyszer hasábzott petit sor, vagy annak helye, egyszeri ígtatásnál 10 krajczárba; háromszor vagy többeszeri ígtatásnál csak 7 krajczárba számítottak. — Kiadó-hivatalsuk számára hirdetményeket elfogad Bécsben: Oppelik Alajos, Wollzeile Nr. 22. és Haasenstein és Vogler, Wollzeile No. 9. — Bélyeg-díj, külön minden ígtatás után 30 ujkraczár.

Páris hadparancsnoka.

A francia nemzeti dráma rohamléptekben közeledik a végkifejletéhez. Az események oly gyorsan váltakoznak, hogy azokkal egy képes hetilap még akkor is alig tartathatna lépést, ha a viharos hullámszázak közben fölmerült nevezetességek s főszereplők arcképeit egyenesen papírra és azonnal az olvasóhoz táviratozhatná.

A főszereplők már kezdenek elesni, a bukni, jele, hogy a katasztrófa közelit. Ime Napoleon fogva, Palikok lebukva, — s e szerint mult számunkban kifejezett sejtelmünk, hogy ő csak egy futó pillanat embere, hamar valósult, — De Failly s a nemes Mac Mahon (egy szept. 5-ki távirat szerint) sebeikben meghalva!

Ugy látszik, a jelen háboru nem egy, hanem több egymással kapcsolatban álló drámának láncolatát fogja képezni. Az első szakasz, melynek fő hőse III. Napoleon, már bevégeződött, és pedig olyképen, hogy a ki az utóbbi két évtized eseményei folytán már kételkedni kezdte a földi igazságszolgáltatásban, a sedani katasztrófa hírére véve, megilletődve kiálthat föl, hogy: mégis csak van igazság a földön! Nem dicső halál, de minden eddigi sikerének nimbuszát elborító lemoshatlan gyalázat, erkölcsi teljes megsemmisülés a világ és önmaga előtt — a legrettentőbb büntetés érte el azt, ki ezeltől husz évvel megbuktatta a francia köztársaságot, s most is, személye érdekét helyezve a haza fölé, e miatt nemzetére beláthatlan végű veszélyt, inséget zúdított!

Mert most már világosodni kezd a homály, mely eddig a francia hadműködés balságának okait fődte azok szeméi előtt, kik a nemes francia nemzettel rokonszenvezvén, a kezdeti műveleteiben neml tervszerűséget vélték látni, holott az nem volt egyéb, mint az erkölcsileg rohadt császárság megmerevítő lidércz-nyomása. Az eddigi hadjárat átka ama bünös

kiindulás volt, mely első s fő szempontul a császárság és nem a haza megmentését tüzte maga elé. Mert ama népvándorlásszerű hadakkal szemben, melyek háromszor — sőt négyszeresen multák fölül a francziák véderéjét, világos, hogy csak a fölfegyverzett nép küzdhetne volna le a másik fölfegyverzett népet. Azonban a császárság később volt a gyűlölt idegenek rabjává, szolgáljává lenni, mint saját népével a szabadságot megosztani!

Ekként a császárság, mint fő hős megbuktával a drámai cycclus első szakasza vé-

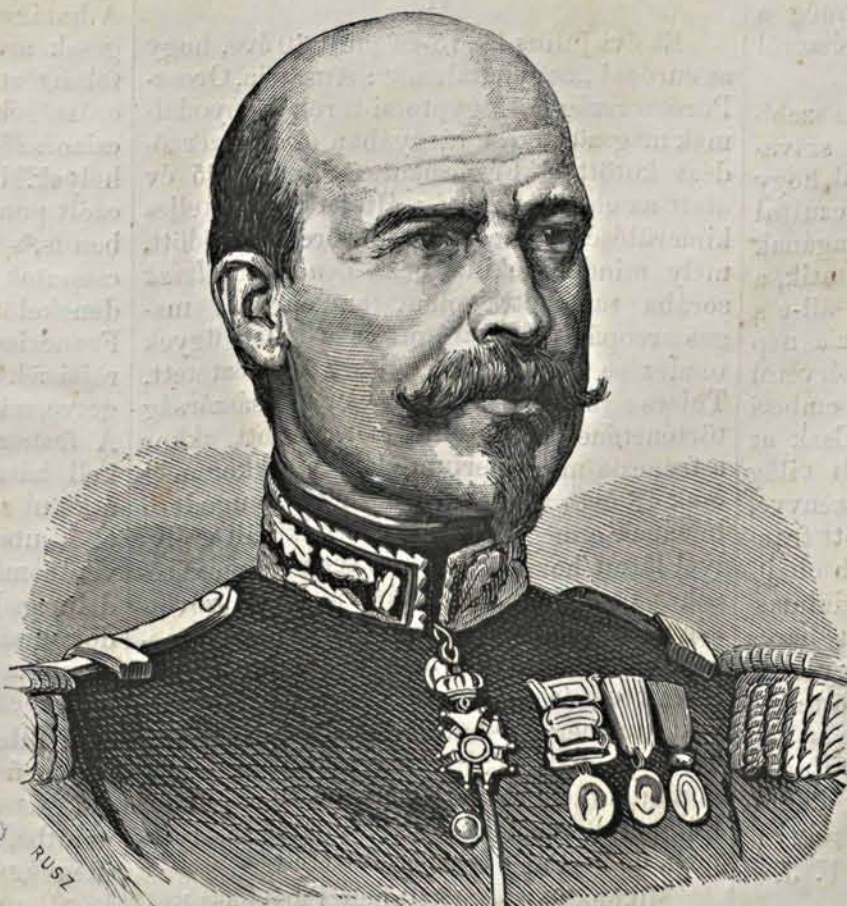
lőtt nehéz. Bizonyos csak az, hogy a helyzet szörnyü nehéz, s aggasztólag baljós kinézésü, elannyira, hogy bármí nagy legyen is hitünk az új hőnek, a köztársaság örökifju eszméjének csodatévő erejében, és ha annak végleges diadalában percig sem kétkedünk is, de másfelől meg kell engednünk, hogy a bünös elöd által elkövetett szörnyü hibák csak hosszu és rendkívüli küzdelmek folytán tehetők jóvá.

A kérdés az, vajlon marad-e elég ideje a köztársaságnak még jókor helyrehozni a mulasztást, a nép fölfegyverzését? A sáskasokaságával gyözö ellenség akadálytalanul közeleg a főváros felé, hogy a szokatlan diadaltól részeg hadával elfojtsa még csirájában a hősokeket és vértanukat termő veszélyes magot, s elfojtsa ott a szabadság eszméjét.

Ha Páris legalább hat héttig birna ellentállni a felé tóduló tamerláni tömegeknek, s ez alatt az ország déli részében tekintélyes haderő szervezetnék, mely az ez idő alatt megfogyandó ostromló hadnak hátába kerülhetne és hadműködési vonalát háborgatná, talán még igy megmenekülhetne az elnyomatás borzasztó veszélyétől.

De hogy ez lehetséges-e, ezt legfőlebb azok tudhatják és remélhetik, a kiket az új kormány e föladat kivitelével megbízott, tudniillik: a honvédelmi bizottmány és annak elnöke Trochu tábornok, kinek arcképét ezennel bemutatjuk, azon ohajtással, vajha, mire soraink világot látnak, az események által tul ne szárnyaltassunk, vagyis hogy a derek tábornok helyét a párisi főparancsnokságban ne valamely csúcsos sisaku egyén foglalja el.

Rövid életutatát már a francziák rágalalmazásában buzgó német lapok is azzal kezdik, hogy jelleme szöplötelen, s hogy elveit illetőleg orleanista, a mi tán csak annyit jelent, hogy nem volt barátja a III. Napoleoni bonapartismusnak.

TROCHU TÁBORNOK.

get ért. Uj hős lépett a színpadra: a francia nép! És most kezdődik a második szakasz.

Mi vége lesz ennek? Jó vagy rossz, rövid vagy hosszu lesz-e a küzdelem? — ez iránt még egybevetésekbe bocsátkozni is szerfö-

Trochu Lajos Gyula született 1815-ben Morbihanban (Bretagne.) A st.-cyri katonaiskolában végezte tanulmányait, s 1840-ben hadnagy, 1843-ban kapitány volt, s mint ilyen Bugeaud tábornagy mellé került, ki alatt Algierban szolgált, és a kinek kedvenchévé vált. Az Abd-el-Kader elleni harcziáról és győzelmeiről híres tábornagy szokta róla mondani: Trochu háromszorosan van megáldva; tud írni, beszélni és győzni. 1846-ban lovasszázad parancsnoka, 1851-ben már alezredes volt.

Később osztályfőnök lett Párisban a hadügyminisztériumnál. A krími hadjáratban sokat emlegették. Az almai ütközet után tábornoknak nevezetett ki és egy dandár parancsnokává. Ennek élén 1855. szept. 8-án Sebastopol egyik erődítménye ellen intézett támadásban egy granát által nehezen megsebesült.

Az olaszországi háborúban osztálytábornok lett, s nevezetesen Solferinonál ismét fontos szolgálatokat tett. De a napoleoni udvarnál nem állt nagy kegyben, sőt 1868-ban a francia hadsereget élesen rostáló katonai nemű („A katonai intézmények szelleme”) folytán épenséggel mellőzött egyén lett, úgy hogy a jelen hadjárat kitörésekor is csak valamely távoli szerepet — a kiszálló sereg vezényelést — adták neki, mely vállalat, mint tudjuk, a szárazon szenvedett vereségek után visszaparancsoltattak. Azonban a nép s a függetlenebb elemek bizalma Trochu iránt egyre növekedett, s még a regenség alatt a párisi hadak parancsnokává, a köztársaság kikiáltása után pedig — szept. 6-diki táviratok szerint — a honvédelmi bizottmány elnökévé lón kinevezve. E bizottmány, a mennyire a röviden fogalmazott sürgönyökből kivehető, de a dolog természetéből folyólag is — minhog elnöke részére teljatalomról szól — a minisztérium fölött áll, s e szerint ő jelenleg a nemzet első, mindenestre pedig legfontosabb hivatalát viseli. Egy szóval, ő a francia köztársaság ideiglenes elnöke, mely köztársaság még ma forradalmi, de kétségtelenül az általános nemzeti ohajtás nyilvánulása, mert még a katonaság és azok hazafiasb vezérei részéről is melegen üdvözlöztetik.

Persze hogy ezen a császárságnál is szebb méltóságban annak idején a nemzeti szavazat által is megerősítették, egy szóval, hogy ezt állandóbban viselhesse, ahhoz ezáltal nem csekélyebb föladat, mint magának a köztársaságnak megmentése kívántatik, a mi hogy a jelen viszonyok közt nem áll-e a lehetőség határán kívül, az a francia nép lelkesedésének és erő kifejtésének mérvétől függ, mit most megítélni nem áll az emberi számitás és előrelátás hatalmában. Csak az bizonyos, hogy Európa és a művelt világ népei most még fokozottabb rokonszenvvel nézendik a sorstól sulyosan látogatott francia nemzet küzdelmét, s még inkább ohajtják, hogy sikerüljön neki végleg diadalmaskodni a betörő ellenségnek, mert a harc már most nem csupán nemzeti, de egyszersmind szabadságharc jellemét is öltötte föl, mely úgy lehet, hogy világrészünkre a legjótékonyabb hatást fogja gyakorolni. Ennél fogva öszinte szívből kívánjuk, hogy diadalmaskodjék s éljen a francia köztársaság!

V. J.

Az öngyilkos.

1842.

Öt a fájdalom öle meg! —
S én, a lelketlen tömeggel
Nem dobok követ sírjára...
Ki tudja, egykor nem ez lesz-e
Enszorsom is!

Tiszteljétek azt, ki a balsorsnak
Üldözöttje:
Tiszteljétek, a boldogtalant!
A bércnek tölgye, mely villám tüzeben lángol,
S a kinokban égő ember,
Szent legyen előtetek!
Öket isten, süjtölő kezével,
Magának választotta ki!

E vérző halálós seb,
Melyet mélyen ütött saját kebelén,
Csupán végsője a sebeknek
Miket e földön hordozott ő.
Ti, csak ez egyet látjátok, szívétől
Sötét patakban ömleni;
A többit, mit az élet vágott rajta,
Elfedte hallgató kebele.

Nagy harcot vitt ő:
Embernek harozát az istennel! —
Mit kaczagtok:
Hogy küzdő térde végre összeroskadt,
Mit kaczagtok, ti nyomorok, ti gyáva férgek?
Ti, kiknek ember előtt is meghajlik
Gyöngye térdetek!
Ti, kik reszkettek összetörni
Az emberfonta rabillincset is!
Mig ő, a büszke, a nagy,
Erős karokkal tépte szét a lánczot,
Melylyel ama hatalmas szellem
Rabul az élethez kötötte őt!

Oh, nemes, kiszendevett barát!
Ismertem én kebelnek gazdagságát!
De az veszedre volt csupán!
Fájó szíved kincsekkel terhelt sajka volt,
Csodáljam-e, hogy elmorúlt
Éltednek zajló, vésszes tengerén?!

Ha sírod dombját holnap
Keresni fogja első új után: a hajnalcillag,
S egyetlen siratód: az ég harmatja,
S azt, a sírok közt, honnan
Szívetlen embertársaid kizárták, nem találja, —
Hozzájok így szólandok:
Nézzétek! amott távol domborúl az,
Körök, tüskék között, —
Magában, elhagyatva, számkivetve, —
Mint egykoron lakója!

Szemere Miklós.

Páris.

II.

Ez évi július hó 15-én mult 30 éve, hogy az európai „nagy hatalmak”: Ausztria, Orosz-Poroszország az egyiptomi-török bonyodalmak megszüntetése tárgyában állam szerződést kötöttek. Franciaország, mely 25 év alatt az első császárság által okozott teljes kimerüléséből megint új erőre vergődött, mely minden tekintetben a *nagy hatalmak* sorába tartozott volna, az európai magas areopágból kizárattott és a keleti ügyek rendezése alkalmával teljesen mellőztetett. Thiers, a köztársaság és a császárság történetének lángtollu írója, állott akkor a francia minisztérium élén. Az akkor még csak 43 éves férfi nem nézhette nyugodtan honának e megaláztatását. Rendkívüli erélyvel látott hozzá a francia sereg kiegészítéséhez, és midőn tiltakozásai a „szent szövetség” fejedelmeinek kormányainál csak mosolylyal tétettek ad acta: fenyegető állást foglalt el, és egyuttal Páris erődítését szavaztatta meg. A háboru azonban elmaradt. Thiers e miatt leköszönt s a francia hiszagon ejtett szöveg meg nem boszulása Lajos Fülöpöt 8 évvel később trónjától fosztotta meg, de — Páris csak erődített.

Mikor Thiers 1840-ben Páris erődítésének szükségességét szóba hozta, és ez iránti nagyszerű tervét egy jeles beszédben előadta, oly elragadó, oly ellenállhatatlan ékesszólással indokolta és fejtegette annak minden egyes állítását, hogy utóljára minden ellenvetést elhallgattatott.

Thiers 1841-ben erődítési jelentését törtenelmi visszapiantásokkal tette a törvény-

hozó testületben, annak bebizonyítására, miszerint azon gondolat, hogy Franciaország fővárosa megerősítették; nem új valami.

Már Vauban, ki megteremtette az erődítési vonalakat Franciaország határán, XIV. Lajos kormányzása alatt gyakran foglalkozott azon eszmével, hogy Páris megerősítették, de a sok palota-építések e terv kivételét megakadályozták. Vauban, ki ép oly nagy államférfiu mint hadvezér volt, azon nyilatkozatot tette, hogy: Páris bevételre az országra nézve a legnagyobb szerencsétlenségek egyike volna, s a melyből egyhamar ki sem bontakoznék. I. Napoleon is meg akarta Páris erősíteni, még pedig nem azon időben, midőn hatalma hanyatlani kezdett, hanem az austerlitz csata után. De tartott attól, miként emlékiratában maga felemlíti, hogy Páris lakosságát nyugtalanítani fogja az erődök építése.

Igy hanyagolta el az erődök építését szerencsésebb idejében, és midőn 1814-ben ismét gondolt arra, már késő volt, mert két invasionalis hadsereggel kellett megküzdenie, és míg az egyiket hátráltatta, az alatt a másik Páris fenyegetve előnyomult. Ezen körülmények folytán készletre volt mindany nyiszor visszatérni, mert tudta, hogy Páris nincs fedezve, és hogy tíz napon át sem tarthatná fenn magát, vele együtt pedig Franciaország is elveszne.

„A béke ideje” — mondá Thiers erődítési jelentésében — „gyakran a paradoxok ideje. Napjainkban mindent tagadtak, úgy miként mindent állítottak is. A várak fontosságát kétségbe vonták és ennek bebizonyítására utaltak I. Napoleon példájára, ki hadseregeinek gyors előmeneteleinél a várakra nem is figyelt és azok előtt soha meg sem állott. De maga Napoleon meghazudtolta ezen állítását, midőn elismerte azt, hogy a Vauban által megerősített helyek mentették meg 1792-ben Franciaországot, tartóztatták föl az 1814-iki invasiót és nagyban járultak ahhoz, hogy az 1815-iki egyezmények nem lettek oly annyira hátrányosak. A határvárak azonban nem voltak elégségesek arra, hogy az ellenséges hadseregeket föltartóztathassák, mert miután a határerőségek vonalát egyszer áttörték, Franciaország belsejében sehol sem voltak erős helyek. Multhatatlanul szükséges tehát elsőszó pontokat hozni létre az ország belsejében is, s minthogy a *betörő ellenséges hadseregek* *célja mindig a főváros volt*, mindenekelőtt ennek a védelmére kell gondolni. Franciaország fővárosa ezenkívül már földrajzi fekvésénél fogva is inkább van fenyegetve, mint a többi nagyhatalmak fővárosai. A francia határoktól Berlinig 182 lieue-t kell hátra hagyni, három nagy folyón kell átkelni s ezenfelül még sok erős vár is állja el az utat, mint Luxemburg (most már le van rombolva), Mainz, Ehrenbreitstein, Magdeburg, Bécsbe — így folytattá Thiers indokolását — 216 lieue-nyi ut vezet, át kell menni a Rajná, Dunán, Lechen, Innen s utközben sok az erős vár, a többi közt Ulm.

Ellenben, hogy Párisba juthassanak, az északi-francia határtól alig 60 lieue-nyi utat kell tenni, csak másodrendű folyók esnek az utba, mint a Szajna, Marne stb. Ide járul még egy más, egészen politikai természeti körülmény is. Poroszország, Spanyolország, Ausztria, sőt maga Anglia is nem oly egyöntetűek, nem oly tömörök, mint Franciaország. E körülménynek megbecsülhetetlen az előnye: mert a legbensőbbben egyesülve van. Soha oly nagy ország tökéletesebb egységet nem volt képes felmutatni... De ez előny nyel csak akkor bir, ha egyetlen központja van, mely az egészet mozgásba hozza. Ez a

központ pedig Páris, mely a sajtó által bezsól s a távirda által parancsokat oszt. Ha ezen központra csapást mérnek, az egész Franciaország egyszerre s egyaránt érzi.

„S ez a Páris, Franciaország feje, a honnan szerte ömlik Európa fölött az új eszmék áramlata, melyeket valamennyi nemzet megért, ez a Páris, mely a világot mozgásba hozza, e főváros a határszélhez közel fekszik; néhány katonai menet elég arra, hogy az ellen ide juthasson. Mittevők legyenek ily helyzetben? E Páris, melyet meg akarnak támadni, védelmezni tartozunk; e célpontot, melyet a betörő hadak maguk elébe tűznek, el kell vonnunk előlük, még pedig úgy, hogy azt ágyuik ellen biztosítsuk. Ha a fővárost megerősítjük, mind a háborut, mind az idegenek politikáját megváltoztathatjuk; ezáltal a betörési háborukat — értem az elvi háborukat — hatálytalanná tesszük.”

Ezután az erődítések nemére tervre Thiers úgy véli, hogy földhányások, a melyeneket Napoleon 1815-ben, mikor a szövetségesek serei fenyegették, elrendelt, nem lennének elégségesek, mert az ellenség az ilyen földműveket, ha nem fél az emberveszétségtől, rohammal könnyen beveheti. Emlékeztet a varsói sáncok megostromlására 1831-ben az oroszok által. Már pedig Páris elfoglalhatásáért az ellenség nem riadna vissza bármily nagy áldozattól sem.

A terv ellenzőinek amaz ellenvetését, hogy Páris mint a kormány székhelyét, roppant nagy népességgel, szellemmel és anyagi kincseivel egy ostrom szenvedéseinek és veszélyeinek nem szabad kitenni, Thiers azon megnyugtató biztosítással igyekezett meggyengíteni, hogy mihelyt Páris is épen úgy védheti magát, mint Metz vagy Strassburg, az ellenség őrizkedni fog ahhoz közeledni, de ha mégis megném, Páris épen úgy kötelezve van Franciaország megmenetéseért magát védeni, mint Lotharingia, Elzasz és a Champagne városai.

Thiers, ki Páris védelménél a népességet egyik legfőbb tényezőnek tekinti, nem hiszi, hogy a lakosok nagy része az ostrom gondolatától visszariadna, s megtámadás esetében fegyvert ragadni vonakodnék. Maga a nemzetiség elég biztosítéknak látszik előtte a leghathatósabb ellentállásra. Emlékeztet különböző ostromokra, melyeket számos lakosságú nagy városok állottak ki, mint például Bécs, melynek lakossága 1683-ban a törököknek oly hősiessen ellentállt; és Genua, mely Masséna parancsnoksága alatt a legborzasztóbb ostromok egyikét állotta ki.

„Emlékezzünk csak vissza” — mondja tovább Thiers — „mily sok harcznak volt az utóbbi 50 év alatt Páris színhelye. A párisi lakosság nem a vitészet legszembe-tűnőbb jeleit adta-e e harcokban mindenkor? Helyes vezénylet mellett Páris a vitészet és hazaszeretet központja lehet.”

Ezek után Thiers áttér egy fontos kérdésre, Páris élemezésére egy ostrom esetében. E kérdés a legutóbbi időben is tárgyaltatott a törvényhozó-testületben. Thiers erre vonatkozólag kijelenti, hogy higgadt és alapos megfontolás után azon meggyőződésre jutott, hogy egy fővárosnak annál több segélyforrásra van, minél nagyobb annak szükséglete. A kereskedők nyereség reményében raktárakat állítanak fel. A pékek gabnarakára 35 napra kielégítő. Ezekon kívül vannak még több egyes raktárak, melyek 45 napig fedezik a szükségleteket. Tüzelő szerrel, borral, szeszess itallal 6 hónapra el van látva a város, s Párisban tömördek beszótt hus van. Csupán friss husban volna szükség, de egy ostromlott városnak azzal is meg kell elégednie, ha van kenyere, beszótt húsa

és szeszess itala. Mindezek alapján Páris 60 napra lehet élemezni. Egy ellenség semostromolhatja azonban Páris 60 napon át; de ha mindjárt eltartana is az ostrom oly soká, Páris ki nem éhezhetné 250,000 emberből álló hadseregével sem.

Az erődítések költségeit így adta elő Thiers:

A köfalak költsége körülbelül 66 millió frank, és pedig 43 millióba kerül a tulajdonképi köfal, 9 millióba a sáncok, a telkek pedig 14 millióba. A külső erődök költségvetése 59 millió frank, melyből 4.174,000 fr. a telkek ára, 7.529,000 fr. a földsáncok készítése, 40.258,000 fr. a falak készítése, 5.050,000 fr. a katonai épületek emelése, és 1.600,000 fr. a katonai ut, mely az erődítések összeköttetésére szolgál. Ezekhez járul még 5 millió 300,000 fr. eszközök vásárlására és barakkok építésére, és így összesen 133 millióba kerülne az erődítés. Thiers ezen költségvetésénél később sokkal többet fordítottak az erődítésekre.

III.

Lássuk már, hogy minő alkotása és természetű az a roppant nagy védelmi mű, mely Lajos Fülöp uralkodásakor Thiers indítványára jött létre, azóta még sokat tökéletesítették, s a mely hivatva van jelenleg Páris az idegenek berohanásától megoltalmazni.

Páris területe egy és fél □ mérföld, kerülete több 4 és fél mérföldnél, így tehát mintegy 8 óra jársnyi. Lakosainak száma 1866-ban 1.825,274 volt, a házak száma 90,000. A 2—300 láb széles Szajna folyja keresztül keletől nyugati irányban, s a roppant várost két részre osztja.

Ha szemecinket az óriási város legközelebbi környékein járjuk végig, alig látunk egyebet, mint annak szakadatlan folytatását s csak egy fél mérföldnyi távolságra is a város területén kívül, negyvennél több helységet számlálhatni össze, melyek közé tartozik St.-Denis városa a híres benze-apátságával és 26,117 lakosával; továbbá Neuilly 17,545 lakosával, Courbevoie 9862 lakossal, Puteaux 9428 lakossal, Clichy 13,666 l., Boulogne 17,348 l., St.-Cloud 5248 l., Sévres a híres porcellán-gyárral és 6754 l., Arcueil 5024 l., Ivry 10,199 l., Charenton 6190 l., Vincennes 14,573 l., Montreuil 9235 l., az elhírhedt Pantin 8563 l., Aubervilliers 9240 l. stb. úgy hogy csak e helyeken is van összesen mintegy 200,000 lakos. A városterület fölöttébb, 1½ mérföldnyi távolságra ott találjuk Versailles 44,021 l., St.-Germain 17,478 l., Argenteuil 8176 l. és több más várost és helységet. Egyáltalán véve azt lehet mondani, hogy Páris körül 6 mérföldnyi területen az egész vidék csupa várossal, faluval, nyaralóval, kertekkel stb. van elárasztva. Számos vasút vezet mindenfelé s pompás töltések jelzik már messziről az utat Franciaország központja felé.

De térjünk át Páris várműveinek szemléléséhez, s vessünk mindenképp egy pillanatot a város körfalaira, melyek árkokkal és glacikkal vannak ellátva, s melyek mögött pompás hadi utak vezetnek el. 85 kiszögellő védmű szolgál arra, hogy a 35 lábnyi széles vízi árok előtti szabadtér (glacis) folytonos tüzelés által járhatatlanná tétessék.

A körfal kerületén belül kövezett katonai ut vezet. Közeli ehhez s majdnem párhuzamosan megy a párisi korvasút (Ligne de Centure), mely összeköt valamennyi Párisban egyesülő vasutvonalat, s a védműveken belől összeköti Páris nyolcz indóházát.

A város falain 68 kapun át foly a közlekedés, melyek mindegyikénél egy-egy vámvivatalt van felállítva.

A város falain kívül egy fél mérföldnyi távolságra 15 külön erőd áll, melyek nagyrészt sáncokkal, redouteokkal vannak egymással összekötve.

Könnyebb áttekintés végett három csoportra oszthatjuk ezen erődöket.

1. *Észak-keleti vonal.* E vonalon s általában minden külérodítmény közt a Montmartretől északra fekvő St.-Denis képezi a legfőbb támpontot. E város maga három nagy erődrel van körülveve. Balról az Engienbe és Montmorencybe vezető vasút társaságában, s azon hely mögött, hol a st.-denisi csatorna a Szajnába ömlik, fekszik a Briche-erőd; északról s a Rouillon patak tulsó oldalán ott van a *Double Couronne du Nord*; délről pedig a *Fort de l'Est*. E három védmű sánczokkal s árkokkal van egymással összekapcsolva, mely utóbbiak könnyen tölthetők meg vízzel. St.-Denistől délkelet felé, Párishoz közelebb ott találjuk Aubervilliers erődöt.

Továbbra ott találjuk az Ourcq-csatorna tulsó oldalán a Bellevillei magaslatok folytatásán, Pantin fölött *Romainville* erődöt. Ez erőd a főszáncoktól csak 1800 lépésnyire fekszik. Ez erődötől az Ourcq-sánc vezet el, s az átjárást a csatornán két csillagsáncz védi. Keletrre és délre ott találjuk még mindig a Bellevilletől jövő magaslatokon *Noisy, Rosny és Nogent* erődöket, mely utóbbinál a Bellevilletől ide vonuló dombors meglehetősen meredeken végződik a Marne mellett. A nevezett erődök közt fekszenek kisebb térközökben a noisyi, montreuilli, boissièrei és fontenayi védművek. Ezekon kívül a Marne torkolatánál egy 2800 lépésnyi hosszú sáncz és több védmű létezik. Itt vezet egyszersmind a Vincennesből Varennesbe vezető vaspálya. Mindezen várművek majdnem félkör alakban zárják körül Vincennes erődét, melyben Páris legfőbb hadiszertára létezik, s melynek hadgyakorló tere leér a Marneig. E folyón túl azon sarokban, mely a Marne és Szajna összefolyásánál képződik, Charenton-erőd fekszik, s ezzel be van fejezve az északkeleti védvonal. E vonal leginkább az által tűnik ki, hogy egy elsőszólt tábor képez, melyben 200,000 ember könnyen táborozhat.

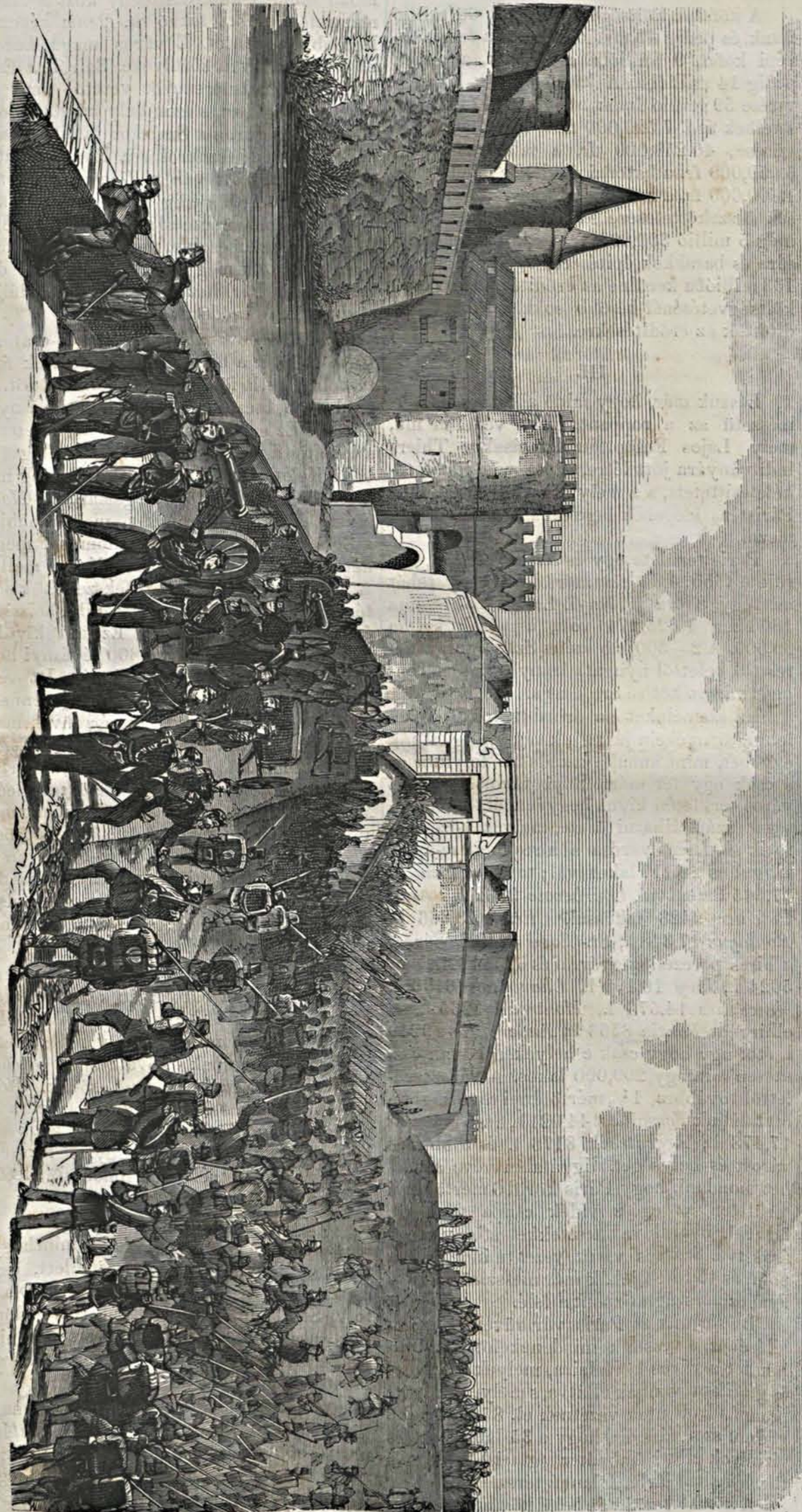
2. *Déli vonal.* 4000 lépésnyire Charenton erődötől, a Szajna balpartján kezdődik a déli védvonal a kissé magasabban fekvő Ivry erődrel. Majdnem egyenes vonalban ettől, keletről nyugotnak következnek *Bicêtre, Montrouge, Vauves és Issy* erődök. Utóbbi 50 lábnyi magasságban fekszik az itt a városból kifolyó Szajna felett. E várcsok közt, melyek 3000—3000 lépésnyire fekszenek egymástól, vezetnek el a limoursi, illetőleg seauxi és versaillesi vasutak.

3. *Nyugoti vonal.* E vonal magától a természetől is erősen van védve, minthogy a Szajna, Meudon, mely Sévres mellett, északi és északkeleti irányban egész St.-Denisig foly, St.-Cloud, Boulogne (a híres erődvel), Suresnes, Puteaux, Courbevoie, Neuilly, Asnières, Clichy és St.-Ouen mellett. E vonal mentében öt hid vezet át a Szajná.

Az egész tájat itt a 415 lábnyi magasságban fekvő *Fortresse de Mont Valérien* uralja, honnan gyönyörű kilátás nyílik Párisra. Ez erőd, mely a legnagyobb s legszilárdabb valamennyi erőd közt, egyenes vonalban 16,500 lépésnyire fekszik Denis erődötől, Issy erődötől pedig 10,000 lépésnyire.

Kétségkívül az erődített Párisnak ez a leggyengébb oldala. Páris erődítési hálózata e vonalon igen hiányos. Megfejtetheti e hiányt abból, hogy az akkori haditudomány elvei szerint, — mikor Páris körülvetett erődökkel, a folyóvizek mint nagy akadályok

szerepeltek. A hadvezér, ha a térkép, hadál-lásának valamely szárnyán egy folyóvizet tüntetett föl, — azt teljesen fedetlenül hagyta. Megvédve hitte magát azon oldalon a víz által; de nem egyszer történt, hogy a víz egészen más irányt vett időközben, mint a

Francia csapatok berendezése Metz várban. (aug. 14.)

minőt a térkép mutatott, — az átjárás s átkelési vonalok szaporodtak, vagy sekélyessé, s így átgázolhatóvá vált a víz, a mi azt vonta maga után, hogy a hadsereg az ellenség által ott támadtatott meg, honnan a támadást — támaszkodva a térkép által előmuta-

tott „áthághatlan természeti akadályra“ — legkevésbé sem várta.

De áthághatlan akadályt maga a víz épen nem képez. S nem lehet kétségünk az iránt, hogyha csakugyan Páris ostromára jő a sor, a poroszok az erődítési hálózatnak

is felfogta, hogy e tekintetben hiányos Páris erődítése. S mihelyt feltűnt a valószínűség, hogy Páris védelmére szükség lehet, Dejean hadügyminiszter azonnal gondot fordított az erődítési hálózat tökéletesítésére. A hiányon segitendők, a francziák *Montretour*-nál nagyszerű védmű építéséhez kezdtek.

Ezzel befejeztük Páris védműveinek felsorolását, s végül csak azt akarjuk felemlíteni, hogy azon körvonal, mely a kül-erődök egybekötése által képezetik, $7\frac{1}{10}$ mérföldre tehető, mi egyenlő $12\frac{1}{3}$ órai járással. Meg kell még jegyeznünk, hogy minden erőd mellett sáncok is vannak; továbbá hogy Noisy, Rosny és Nogent erődök ezeken kívül még csillágsánczokkal is ellátva. A sánczok mindenütt eltakarják a benn levő házakat, s mindenütt találhatók kifalazott víz-árkok s bombamentes löporatók. Valamennyi erőd távirddával van egymás közt s a várossal egybekötve. A kül-erődökben 31 ezer embert lehet elhelyezni, míg a városban magában csak a lakosság befogadhatnak 111 ezer embert.

Páris kétségkívül a legnagyobb erődített hely a világon, s nemcsak nagy, de erős vár is. Ezen elnevezést azonban csak akkor érdemli meg egészen, ha kiterjedésének megfelelő s feladatának öntudatában levő helyőrsége van, melynek száma s hangulata azt képessé teszi kellő időben támadólag is föllépni. Joggal nevezik a kül- és belerődítések közt, valamint az egyes erődök közt fekvő tág térségeket „várművek által megerősített csatahelyeknek.“ Valóban ilyenekül is kell azokat tekintenünk. Így például Rosny, Fontenay és Nogent erődök közt ott találjuk a *vincennesi, charentoni* nagy síkságokat, a tüzérség és gyalogság nagyszerű hadgyakorló- s czéllövési tereit. Páris északi részéről pedig mérföldekre terjed ki a Szajna két oldalán a steniszi és genevilliersi síkság, míg annak nyugoti részén a boulognei erdő terjeszkedik ki északi s déli irányban; déli részén pedig Sévrestől Charentonig hullámszerű és szakadozott térség vonul el.

Mindezen tág, s részben vizirányos, részben hullámos térségeknél alkalmasabb csatasíkot alig kívánhat magának egy hadvezér. E térség telve van falvakkal, gazdasági épületekkel, kertekkel, kisebb erdőségekkel; a számtalan út, mely Franciaország szívéből sugárformában vezet a szélrózsa minden irányában, fákkal van szegélyezve, s az Ourcq-csatornától a Marne- és Szajna-partokig vezető dombok, a legjobb állásokat nyújtják a tüzérség számára.

Az ily tág védművekkel szemben a támadónak azonban azon előnye van, hogy ha valahol áttöri a vonalat, célját elérte; mihez az is járul, hogy a támadó mindig egyesített erővel működhet, s ha egyszer kiszemelte magának a támadási pontot, a tüzérség könnyen rést lőhet, mit a roham rögtön követhet. Ha

áttört így az első védvonalon, a csata helyszíne áttétetik a sánczok közti síkakra, hol aztán az marad a győztes, ki több katonaságot képes sikra állítani.

Egyébiránt maga a francia hadvezérlet

Metz erődítvényei.

Metz erődítvényeiről egy katonai lap újabbán a következőket írja:

Metz maga, azaz: a város, régi bástya-falakkal van körülvéve, melyeket újabb időkben sokszor átváltoztattak és bővítettek. Azonban a város kitűnő vizárkai dacára sem volna képes sokáig fenn tartani magát, ha annyi nagyobb és kisebb erőd és más védművek által nem volna körülvéve, melyek Metzét a tér minősége szerint majd közelebről, majd távolabbról övedzik körül.

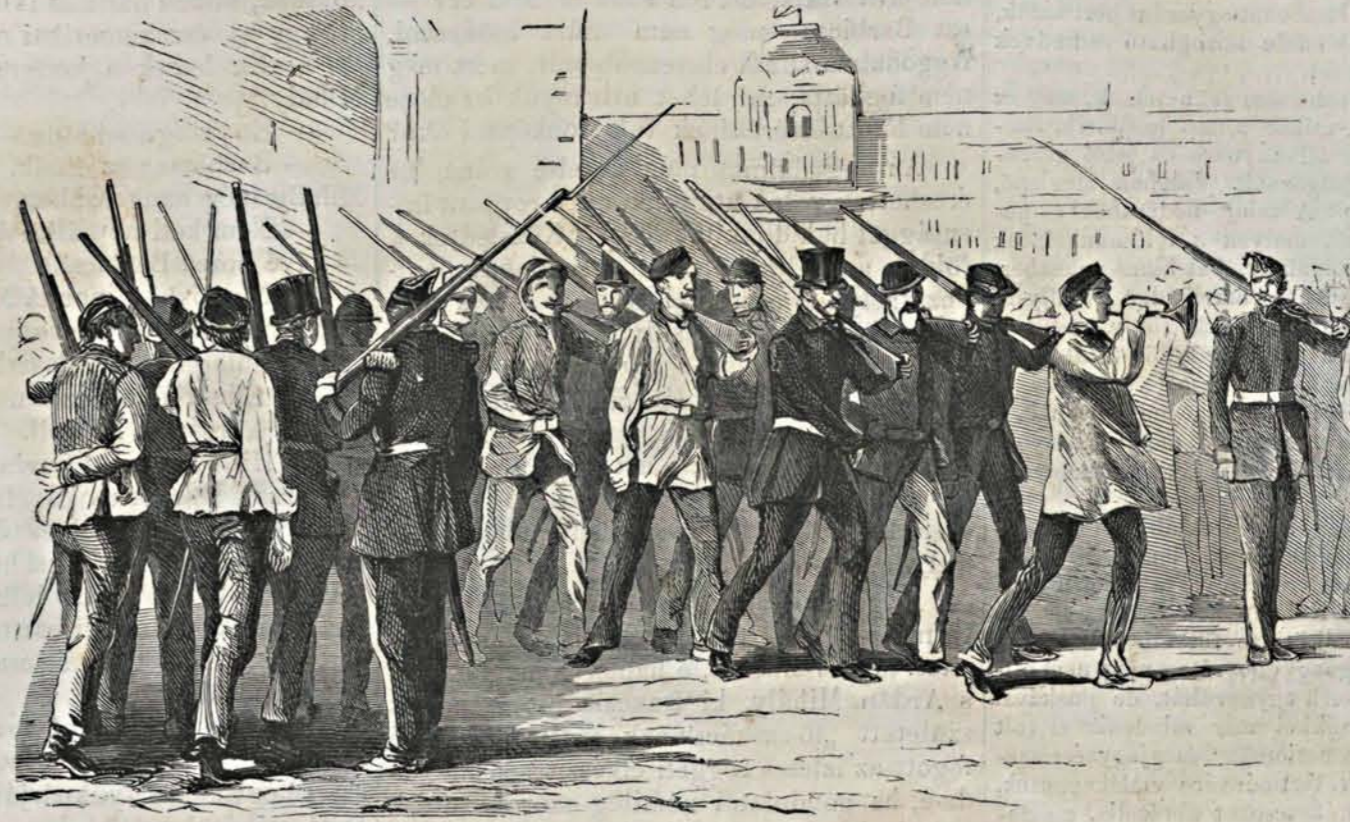
E nagyobb védművek mögött és között a jelen háború folyama alatt több ideiglenes védművet és számos víárkot készítették, melyek e hely védőerejét nem kevésbé fokozták. — Ezen, újabb időkben készített állandó és ideiglenes védművek nélkül Metznek ma alig volna jelentősége, miután régibb várfalai oly időben építették, midőn a tüzérség nem volt oly kifejlett, a golyók nem vittek annyira, mint jelenleg. Metzét Németországgal szemben mindig fontos hadi helynek tekintették, s azért is erősítették meg annyira, hogy jelenleg e y egész hadsereget képes falai közé befogadni.

A Metz körüli magaslatokon levő erődök többnyire az állandóság jellegét viselik magukon. Sánczainak és árkaiknak nagyszerűsége és kiterjedése; továbbá a bombamentes helyiségek, s a jó víárkok, a számos sáncz-ágyuk, mind arramutának, hogy e helyek alig közelíthetők meg, s mint ilyenek a tábori sánczokkal szemben mindenkor az állandó védművek közé sorozhatók. Ez erődökben találunk kutakat, raktárakat és bombamentes lakohelyeket; az ellenség csak rendes ostrommal veheti be ezeket, mimindenesetre sok időbe és nagy áldozatokba kerül.

Mi itt csak a nagyobb várműveket akarjuk felemlíteni, ezek közt első *Saint-Quentin* erőd. Ez 1072 lányi magasán fekszik, s lába alatt vezet el a rezonvillei és mars-latouri ut Verdun felé. Ezen magaslat csúcsától a megerősített táborig, mely a Mosel s a vaspálya közt fekszik, vagy egy fél mérföldnyi távolság van. Ez erőd birtoklása dönti el leginkább Metz felett az uralmat.

Észak-nyugotra ez erődötől találjuk a *Plappeville* erődöt 1065 lányi magas fensíkon, s utóbbitól keletre.

Metztől északra, a thionvillei vaspályától jobbra fekvő magaslaton, a Mosel völgyet védve, fekszik *Saint-Cloy* erőd. Ezzel szemben a Mosel jobb partján fekszik *Saint-Julien* erőd 803 lányi magasságban a folyam felett. Ezen erőd uralkodik

Párisi szabad csapatok.

a legközelebbi környék magaslatait felett. — *Saint-Julientől* délre a *Boulay* feletti ut montében Saarbrücken irányában *Bellecroix* erőd fekszik. Ettől dél-keletre a *Les Bottes* erőd áll, melynek falai alá jöttek aug. 14-ikén a csatázó felek.

Délről ott van *Queleu* erődje 693 lányi magas dombon; ez erőd uralkodik a *Scille* két partján levő s Metzbe vezető utak felett. Ezenkívül ott találjuk még ugyancsak délről a *Paté* erődöt,

Erődítési munkálatok Párisban éjjel.

valamint *d'Arcon* lunettet. Mindkettő a Mosel és *Seille* közötti terület felett uralkodik. Végül ott van még a *Saint-Privat* erőd, mely a *Luneville* és *Nancy* felé vezető ut felett uralkodik. Hogy mind-e várművek fontosságát a Metzbe szorult haderők sokasága csak szaporítja, azt, úgy hisszük, szükségtelen felemlíteni.

Előkészületek Páris védelmére.

Míg a győzelemittas porosz hadsereg minden ellenállás nélkül gyors menetekben hatol előre a francia főváros felé, az alatt Párisban lankadatlanul dolgoznak a védművek erődítésén. Az ostrom nem fogja Páriszt készületlenül találni semmi tekintetben. Az erődítvények ma holnap a legjobb védelmi karba lesznek helyezve s nagy mérvű készüldések után itélve a város élelmi szerekben sem fog egy hamar hiányt szenvedni.

Erődök, katonai lakatnyák, a megbukott császári uralom hivatalnokainak lakhelyei — szóval, minden efféle hely támadó nagy védelmi pontokká alakítottatik át. 8000 ember a város őrségeül, 30,000 a kül-erődökben: ennyi a mit rendesen fölszerelt katonaságban Páris még eddigelőtlenül felmutatni ké-

pos. A vámos őrsége 9000 emberből áll, az erőd-szök száma pedig két ezredben 3000 emberre megy. Továbbá 10,000 tengerész már megérkezett. E tüzér-tengerészek, már hivatásuknál és foglalkozásuknál fogva is, a *Montrouge, Bieêtre, Ivry, Rosny, Romainville* és *Noisy* kül-erődök védelmezésében lesznek alkalmazva. A tengerészek zöme, mondja a „*Patrie*“, föl fog érni egy egész hadosztállyal. Minden erődnek egy hajóskapitány lesz a parancsnoka és alatta egy frogát-kapitány s több nadnagy és zászlótartó fog állani. — E tengerészek Franciaország legelső tüzérei; ők okoztak legtöbb kárt Szabasztopol védőinek a krimiai háborúkor. A tengerészekkel egy időben a különböző hadi kikötőkből egy rakás tengeri nehéz löveg is érkezett Párisba. E nagyágyuk igen messze hordanak. Mihelyt megérkeztek, azonnal széthelyezték azokat a különböző védelmi pontokra. Ezóta már több mint 600

ilyen széles torjú ágyújuk van a párisiaknak és valami 8000 tüzér áll rendelkezésükre. Nehány nap óta már azok a várművek is dolgoznak az erődítéseken, kik nem régen érkeztek meg a vidékről. Ők ügyelnek föl arra, hogy a védelmi bizottmány rendeletei kellő tiszteletben részeseüljenek és a belügyminiszter tilalma folytán ők tartják tisztas távolban a közönséget a sán-

ozoktól és glaciáktól. E megbízásukat kérés nélkül szigorral teljesítik, mely máris nem egy kíváncsi nézőt ejtett kétségbe.

A megerősített körfal körül tett és teendő munkálatok leginkább a főváros 68 kapujához vezető utak elzárásából, elromlásából, a sáncok, árkok és falak helyreállításából és repülő hidak építéséből állanak, mely utóbbiak a közlekedés fontartására vannak szánva. A boulogne-i erdőre nyíló kapuk előtt igen sok fát kellett kivágni, melyeket a bástyatornyokba szállítottak, a hol törzseket, ágakat és lombokat egyaránt portömlők, sánczosarak s egyéb efféle mozogható védművek építésére használták fel.

A munkálatok soha sem szünetelnek, még az éj beálltával sem. A mikor a nap lealldozik, lámpákat akasztanak az állványokra és jelző gerendákra és tovább dolgoznak. Valóban meglepő, fantasztikus látvány! A talajt kődarabok és porondhalmok borítják, melyek a földmunkálatok megszilárdítására szolgálnak. Azt hinné az ember, hogy megannyi roppant nagy barrikád. A Neuilly-re nyíló kapunál a repülő hid már föl van állítva. Tul a sánczokon északon még külön földhányásokat is készítenek a hid bejáratok védelmére. A többi kapuknál is, hol építettek, hol rontanak, a hogy a szükség parancsolja, de annyi bizonyos, hogy a város valamennyi pontja lázas tevékenység színhelye.

A város közepén az iparkiallítás palotája maga is megszünt a béke tanyája lenni. Most kasszárnyává és fegyvertárára, szóval a háboru templomává alakult át. Nehány nap óta egy mozgó nemzetőrségi zászlóalj ittötte föl tanyáját benne. E fiatal emberek legnagyobb része még nem öltöztet fel a szabályszerű egyenruhát, de puskával és egyéb szükségességekkel már mindenki el volt látva. Az „Opinion nationale” megjegyzi e szerint Charles remek festményére emlékeztettek, mely az 1792-ki önkényteseket ábrázolja, mezelen lábakkal, a mint kapitányuktól csizmát kértek. „A tábornok azt mondotta” — felelé a kapitány — „vassal és kenyérral a világ végéig is eljuthatunk; de a csizmát egyezőval sem említé!”

A mozgó nemzetőrség tábora körül golyók állnak fölhalmozva és ágyuk vannak sorban fölállítva; mindenféle tábori szokerek és hadiszerek láthatók. Szóval e pillanatban az egész Páris nem egyéb egy roppant nagy hadi tábornál. A Marsmeuzi, a rokkantak palotája előtti téren, az eylesumi mezőkön mindenféle hadgyakorlatok tartatnak, s a III. Napoleon-téren mindennap önkéntes csapatok gyakorolják magukat régi katonák vezetésével.

De még ez se minden; mert azalatt, míg a hadgyakorlatok folynak, egyszersmind a város élelmelésén is folytonosan működnek. Már pedig az élelmi szerek beszerzése Páris védelmének egyik legfontosabb jelentőségű mozzanata. Hanem aztán meg is tesznek a francziák e tekintetben minden megtehetőt és Páris máris bővségesen el van látva minden szükséglettel, sőt ha egészen be nem lesz kerítve, időnként is elláthatja magát ismételve, míhelt a szükség úgy hozza magával. Ily helyzetben, jól megerősítve, jól fölfegyverkezve és jól fölszerelve várja Páris a poroszokat.

S. L.

Utazás a hold körül.

(Folytatás.)

VII.

Barátaink megrészednek, de csakhamar ismét kijózanodnak.

Barbicané, ki folyvást észlelt és vizsgálódott, mint bizonyost állapította meg a negyedik nap, hogy nem haladnak pontosan a hold közep pontja felé, mint czéljuk irányozva volt, hanem érezhetőleg északra eltérve attól.

— Annál jobb, — mondá. — Legalábbnem a holdegyenlítő körül esünk le, hol nagy hegyek s meredek borítják a felületet, melyeken ha fenn akadnánk, nehezen tudnánk alá bocsátkozni, s a mi még rosszabb, ha legurulnánk, aligha épen jöhetnénk ki hordónkból, — hanem az északi sark körül fogunk leszállani a holdba, hol legnagyobb lapályai vannak, s a hol ennélfogva, ha a holdban egyáltalában van, levegőt is legbizonyosabban találunk.

Ez mind igaz volt, de bármint szepítette is Barbicané, titokban fölötte nagyon aggodott, csak hogy nem akarta megrémíteni utársait. Annyit tudott, hogy lövegük eltért az egyenes iránytól; de csak akkora volt-e az eltérés, hogy azért a hold közepe helyett északi szélére fognak érkezni, vagy ellenkezőleg oly nagy, hogy utjuk elkanyarodik a hold mellett s lövegük annak csak másod-holdjává válik, de reá soha el nem ér? — ezt Barbicané meg nem tudta határozni. Aggodalma annál elevenebb volt, mert meg nem foghatta, mi lehet utirányuk ez előre nem látott eltérésének tulajdonképeni oka?

Az aggodalmat meg nevelte volna, ha érezhették volna utasaik, mily roppant lassúsággal haladnak most már. Közeledtek a föld és a hold közötti azon semleges pont-hoz, melyben a két égi test ellentétes vonzása tökéletesen ellensúlyozza egymást, hol tehát bármely test, s így lövegük is, egy pontban, elveszti súlyát. Ha haladásuk lassúságát érezhették volna, aggodva kérdeztek volna: vajon elérik-e azt a pontot? Mert ha nem, ha azon csak egy vonallal is innen maradván szünek meg mozgásuk, menthetlenül visszaesnek a földre.

A gondok azonban nem gátolhatták a természetet, hogy követeléseit ne érvényesítse. Mint rendszeren, e napon is megéheztek s Ardán Mihály, ki franczia létére magát született „fő-szakács”-nak vallotta, hozzá fogott az izletes reggeli elkészítéséhez. Csoda-e, ha gondolatai némileg szórakozottak voltak; ha arra gondolt, hogy a következő nap már a holdban fognak sétálni, ebédelni, s bámulni az új világ csodáit! Ha valaki ilyenkor egy csapat, melyet jól be kellene zárnia, félig nyitva felejt, bizony megbocsátható.

Tudni kell, hogy mig Barbicané és Nicholl inkább az elmélet és tudomány dolgaival foglalkoztak, a gyakorlati uszgyzólván kézmű teendőket Ardán végezte. A konyha, tudjuk, egészen az ő gondjaiban volt. Azonkívül is ő bánt a gázzal s gyújtotta és oltotta a készülék szesz-lángjait; ő gondoskodott, hogy a tüdeikből szén-sav-tartalommal megvesztegetve kilehelte levegőt, edényekbe kirakott hamuszirt által tisztították meg, s végre ő bánt a friss élelmet (oxygén) előállító vegytani készülékkel, megvizsgálta gyakran, rendben van-e rajta minden, nem romlott-e el, csavarjait teljesítik-e kötelességüket s szelentyűi zárva vagy nyitva vannak-e, a mint kell?

Reggelihez ültek s a szokott módon fogyaszták el levesök- és pecsenyéjüket s a megszokott üveg franczia bort. Jól, de mértéketlenül éltek.

Maguk sem vették észre, a mint egyszerű lakomájukat költötték, hogy társalgásuk egyre s szokatlanul élénkül. Azon kezdették, hogy egyik túltett a másikon a holdbeli várható állapotok tulság kiszinezésében, Ardán különösen tulságzótt eszmék- és tervekkel lépett föl. Hogy fognak majd a földön maradtakkal közlekedni, a holdbeli vulkánok tüzkövei által, hogy fog majd Masson többet magával utának jöni, hogy fognak a holdban egy új Columbiádot önteni s több ilyesmiket. Egyszerre Nicholl elkezdett nagyon kötözködő lenni s minden percében növekedő hajlamot mutatott, hogy társaival összeveszzen. Ardán Mihály sem maradt adósa s franczia puzdurisággal tromfolta őt vissza. A kapitány azt találta mondani, hogy a holdnak nincsenek lakói.

— Ki meri azt állítani? — pattant föl erre Mihály.

— Én, — felelé a kapitány daczosan s védelmi állásba tette magát.

— Kapitány, — kiálta Ardán, — ne is-

mételd e vakmerő állítást, különben torkodra forrasztom azt!

A két ellenfél már egymásra készült rohanni s Barbicané-nak a legnagyobb erőfeszítésbe került lecsendesíteni őket.

Egyszerre a másik tulságba estek. Oly forrón szerették egymást s estek egymás karába, mint évek óta nem látott kebelbarátok. Nem bánták, ha egy lakója sincs is a holdnak, hiszen hárman is elegek arra, hogy ott egy új északamerikai uniót alkossanak.

— Én leszek a kongresszus, — kiálta Mihály.

— Én pedig a senatus, — mondá Nicholl.

— Barbicané az elnök, éljen! — kiálta Mihály még hangosabban.

— Nem kell nép által választott elnök, — tevő hozzá Barbicané.

— Nem is! — mondá Mihály, — hanem a kongresszus által; én vagyok a kongresszus egyhangulag téged választlak elnöké.

— Éljen, éljen az elnök Barbicané, éljen! — hurrázott Nicholl.

— Hip! hip! hipl! hurrah! tódítá Mihály. Azzal a senatus és elnök rákezdték a Yankee-Doodle kedélyes dallamát, míg a kongresszus tele torokkal hangoztatá a Marseillaise-t. S rendkívül lelkes és élénk tagjártásokkal mindhárman tánczra kerekedve eszevesztetten járták, míg csak hárman három felé nem dültek.

Diána is hallatlanul ugrált, fel csaknem a boltozatig, melynek egy rejtékéből egyszerre egy kakas, tyúk-párjával s öt vagy hat apró csibével szállt elé s szárnycsattogva keveredett valamennyi az őrzőgő bachanáliába.

Mi történt? Csak az, hogy Ardán a maga francziás hebehurgyaságában az oxygén csapját nyitva felejtette s a szűk körre zárt rendes levegő túlerhelődött az élet és élelenség e nemes, de veszélyes elemével.

Nicholl volt az első, ki észre tért. Setét volt. Gyufát gyújtott s annak szokatlanul élénk lángja egyszerre világot gyújtott agyában is. A gázcsöhez tántorgott, azt meggyújtani, a kiszökellő láng, kísérteti fényvel, a veszély egész nagyságát feltárta előtte.

Felköltötte társait is. Az élelensőt elzárták, hogy a veszélynek elejét vegyék. Nem sok időre a levegő megtisztult. S mint a részegségből, lassanként magukhoz tértek. Az egész vesztesség az volt, hogy a kis csirkéből három megdöglött; összeégett parányi tüdejök.

— Hát ezek mik? — kérde Barbicané.

— Én rejtettem el, — vallá be Ardán. — Meg akartalak vele lelni; az volt czélem, hogy míhelt a holdba érünk észrevétlenül szabadon bocsátom. Előre élveztem csodálkozásotokat, midőn e földi kis állatok ismerős csipogását ott fenn meghalljátok. De az ostobákat szintén elbódította az élelgyönyöre — s elárultak.

Ezzel vége volt a kis epizódnak, mely sokkal gyászosabban is végződhetett volna. Helyzetük foglalta el minden gondolatukat. Haladnak-e még s micsoda erővel, a semleges vonzási pont felé? Három eset lehetséges, fejte ki előttük Barbicané.

Ha a löveg bármi kevéssel is kisebb sebességgel bír, mintsem a semleges pontot elérhetné: azon csak egy hajszállal is innen maradván, a föld vonzereje győzelmes marad a holdé föltől s ok menthetlenül visszabuknak a földre.

Ha sebességök ellenben csak egy hajszállal is túlvizsi őket a semleges ponton, ott már a hold vonzereje kerül felül, s a löveg súlya, ugyszólván holdbeli súlylyá változtatván, a holdba esnek le.

De ha sebességök épen elég őket a semleges pontig el — elégtelen onnan to-

vább vinni, — mivel azon pontban a föld és a hold vonzásai egymást épen kiegyenlítik, s a löveg súlya megsemmisül, — örökre ott függve maradnak, mint a Mahomed koporsója, zenit és nadir között.

S miről fogják észrevenni, mikor a semleges pontba érkeznek? Ott testök s minden test elveszti súlyát s a nehézkedés összes jelenségei megszűnnek.

Valóban már reggel óta nevezetes könynyebülést, bizonyos súlytalanságot kezdtek érezni, mely bár abszolút nem volt, de elég arra, hogy érezhetővé váljék. Egyszerre, tizenegy óra felé, Nicholl egy poharat kiejtett kezéből s az — csak függve maradt a levegőben. Bármi tárgygal ismételték a kísérletet, mindenki ott maradt, a hova épen állították, minden alapzat nélkül. Ardán feldobta a fővegét, az villám gyorsan repült föl a boltozatig, de ott ragadt s nem jött vissza többé.

— Hát így vagyunk, — kiálta jó kedvűen, s alig rugva meg magát ő is a boltozatig röpült s ott: minden erőltetés nélkül könynyedén függött a levegőben. Társai is utána röpültek. A leszállás szintoly könnyű volt. Föl, le, oldalt, részút menni, szállni, ugyszólván csak a gondolatától és akaratától függött. Testük elvesztette minden súlyát.

A semleges pontban voltak; 78,114 lieunyire a földtől.

— Pompás helyzet, — ábrándozék Ardán Mihály. — Jó volna, ha a földön is így lehetne! Mi könnyű volna röpülni, utazni, a legnagyobb tárgyakat súlytalanul tova szállítani! Nemde?

— Gondolod? — mondá Barbicané. — Ha semminek nem volna súlya, kalapod sem maradna a fejedben. A ház kövei sem egymáson. A hajó sem usznék a vizen. Súly nélkül a természet alkata sem állhatna egyben. De ne busulj. A holdban, habár súly ott is van, legalább sokkal kisebb, mint a földön. A hold tömege a földének csak hatodrésze levén, mivel a vonzerő a tömeggel arányban áll, a hold minden testre csak hatodrésznyi vonzást gyakorol és így a testek súlya csak hatodrésznyi, mint ugyanazoké a földön volna.

— Ez vígasztaló! Ott kevéssé fogunk elfáradni, ha a legmagasabb hegyre kell is föl másznunk!

Ardának, ugy látszék, nagyon kedvére volt az ép oly kellemes, mint csodálatos természet játéka.

— Meddig fogunk még itt lebegni? — kérde.

— Ha nem örökre, — felelt Barbicané, — akkor nem sok ideig. Lassanként, de nemokára erőt vesz a hold vonzó ereje s magunkkal és mindenünkkel a hold felé fogunk nehézkedni.

— Ah, akkor minden tárgy a löveg boltozata felé fog röpülni, vagyis inkább esni — azt se tudom, hogy mondjam.

— Ez ugyan tüvel-hegygyel felfordult háztartás lesz, — tevő hozzá Nicholl.

— Csalódtok barátim, — igazítá helyre Barbicané. — Lövegünk súlypontja igen alant fekszik, feneké közelében; tehát nemcsak a benne levő tárgyak, hanem a löveg maga is a hold felé fog fordulni fenekél és pedig szép lassan, észrevétlenül, a mint a hold erőt vesz rajta; s benne mi egy perczig sem fogjuk változtatni helyzetünket. Az átfordulás talán már meg is kezdődött.

Ugy volt. A löveget eredeti sebessége túlhajtotta a semleges ponton, a nélkül hogy ott fenn akadt volna. Most tehát nem volt más hátra, mint leessni a holdba.

De ez nem kevéssé veszélyes volt. 8296 lieunyi magasságból esni, bár a holdban a súly hatszorta kisebb is mint a földön, még

sem tréfa dolog. Gondoskodni kellett tehát, hogy az esés veszélyei elháríttassanak; különben teljesül Nicholl egykori jóslata, kinek a még keletkező terv ellenében egyik utolsó kifogása az volt, hogy ha minden sikerül is, ha csakugy eljut is a löveg a holdba, mikor ott lezuhan, porrá fog zúzódni. Bezzeg jó lett volna most, ha azon készülék meg volna még, mely az ágyuból való kilövés roppant lökését oly szerencsésen ellensúlyozta: a víz kilocsanása által. De honnan venni annyi vizet, hogy azt ismét helyre állíthassák. A mi keveset magukkal hoztak azon esetre, ha a holdban mindjárt vízhez nem juthatnak, ez okból nélkülözhetlen is volt, de különben is elégtelen lett volna arra a czélra. Szerencsére Barbicané a vízkészülékkel meg nem elégedve, a löveg fenekét erős és nagyon ruganyos tartó-gombokkal is ellátta, (a mi-nők a vasuti kocsi összeütöközését az egymáshoz kapcsoláskor gyöngíteni szokták) s most azokat csak helyeikre kellett alkalmazni és jól fölerősíteni. Ez néhány órai munka alett meg is történt s belőle csak egy alkalmatlanság származott, hogy tudniillik az alsó ablak és által eltorlaszoltatván, ha a löveg feneké egészen a hold felé fordul, nem láthatnak reá, a mint hozzá közelednek. No de az oldalablakok szabadon maradtak s oldalt is lehet majd nézni, mint egy léghajból a földre.

A kis aggodalom feleslegesnek bizonyult, hogy egy sokkal nagyobbak adjon helyet.

(Folyt. köv.)

Beteljesedett jóslatok.

A közbeszédnek rendszeren igen érdekes tárgya szokott lenni a valódi vagy állítólagos jóslat valódi vagy állítólagos beteljesedése.

Ha néha ámulunk a naptár időjóslatán: tekintetbe kellene vennünk, hogy e jóslat a valószínűség törvényén alapszik, épen úgy mint az életbiztosítások táblázatai. Az ily táblázatkészítők is jóslanak, mert a mult tapasztalatai folytán áthelyezik a valószínűséget a jövőbe. Ha az élet a mostani félszázad alatt ugyanazon jelenségeket tünteti föl, minőkkel már az elmúlt században találkozánk: bizonyos, hogy a közelebbi évben bizonyos koru egyének némi aránya ki fog mulni. Ha pl. egy asztalnál tizenhárom különböző koru egyén ül, nem valószínű, hogy egy év múlva már nem lesz mindegyik életben, mert a halál mindnyájunkkal közös, de azt állítani, hogy ez közvetlen azért történt, mert tizenhárom ültek az asztalhoz, nevétsége balgaság.

Legtöbben azért adnak hitelt a jóslatoknak, vagy jóvendőmondásoknak, mert az ugynevezett „beteljesedett jóslatokra” fektetnek nagy súlyt, s eltévesztik szem elől, hogy a legtöbb csak feltételezésen alapult. Dicsékszik a legvadász is, ha egyszer a czél közepére talál, s azt nem említi, hogy emellett ezerszer golyója még a czél táblához sem járt közel. — Így vagyunk az álommal s jóslatokkal is.

Sok jóslat csakugyan valósul, azaz: látszólagosan beteljesedik, mivel a jó s a mult események gondos észlelője, vagy az egyének személyes sajátosságával nagyon ismerős. Ilyen volt híhetőleg Lenormand kisaszony is, ki a maga idejében igen fontos szerepet játszott Párisban. — 1789-től 1843-ig a felsőbb körök kedvező jósnője volt. Mirabeau, Marat, Robespierre, Josefine császárnő, XVIII-ik Lajos, Sándor czár sorra tudakolták tőle jövőjüket, s a kisaszony szép summa pénzt tett félre a jóslatokért. A hozzáfolyamodók történetét a jövőjüket, s a kisaszony szép summa pénzt tett félre a jóslatokért. A hozzáfolyamodók történetét, az őket környező körülményeket nagyon jól ismerte; hihető, hogy ritka emberismerettel bírt, s a következményeket a jellemből olvasá ki, innen eredhetett hítele. A be nem teljesedett jóslatok számításba sem jöttek.

Van a francziának egy sajátosság jóslatuk vagy babonájuk, a mi abból áll, hogy az adatokat tartalmazó számokat a nevezetes egyének életével hozzák kapcsolatba. Például Robespierre uralma 1794-ben végződött, a napoleoni korszak első csaraja ugyan ezen évben kezdődött, tód 1794-hez, az ezt alkotó egyet, hetet, kilenczet és négyet, s kijön 1815, mikor Napoleon uralmának véget ért. —

XVI-ik Lajos 1774-ben lépett a trónra, add 1774-hez az egyet, hetet, hetet s négyet, lesz 1793, mikor e szerencsétlen király bevégezte pályafutását. A franczia forradalom 1789-ben kezdődött, add ehez az egyet, hetet, nyolcat és kilenczet, kijön 1814, mikor a franczia hódítás megszűnik. A Bourbonokat 1815-ben helyezik vissza, tegyünk egy mint fenntebb, 1830-ra találunk, mikor a Bourbonok új-ból kiüzette. Lajos Fülöp 1830-ban lépett trónra, született 1773-ban, s most adj 1830-hoz egyet, hetet, hetet és hármat, ott van 1848, kiüzetésének éve. Neje Amália született 1782-ben, s most tégy 1830-hoz egyet, hetet, nyolcat, kettőt, s ismét a végzetes 1848 bukkan elő. Sőt egy második adat. E királyi pár 1809-ben esküdött meg, adj 1830-hoz egyet, nyolcat, nullát és kilenczet, ismét az 1848 merül föl. S a franczia nép erősen hisz e babonában. Még a mult évben is játszottak így a számokkal, s a játék tárgya III. Napoleon volt. Született 1808-ban, császárrá lett 1852-ben, adj ehez egyet, nyolcat, nullát és nyolcat, az eredmény 1869. — Neje Eugenia született 1826-ban, adj 1852-hez egyet, nyolcat, kettőt és hatot, szintén 1869. lesz az eredmény. Most ismét adj 1852-hez egyet, nyolcat, ötöt és hármat, s harmadszor ismét 1869. jön ki. — Ez oknál fogva sokan azt hitték, hogy 1869 vet véget III. Napoleon uralmának. (Ugy látszik, a számításban nem tévesztettek sokat.) Mikor az 1869 minden ilyenmő változás nélkül zajlott el, a számolók úgy segítették magukon, hogy csak 1853-ban koronázott meg, tehát várni kell még egy évig. — Tagadhatlan, hogy az itt elősorolt adatok esetlegessége nagyon különös, de még ebből következtetést vonni nem lehet; sok ily különösséggel találkozhatunk az életben.

Vannak régi ősnemes családok, melyek a jóslatok jármát látszanak vonni. Egy ilyen legenda a Lambton családra vonatkozik. A keresetes háboru alatt e család feje egy boszorkánytól tanácsot kért, hogy mint ölhetni meg legkönnyebben a kigyót, szörnyeteget, vagy sárkányt. A boszorkány utasította őt, de ugyanekkor hozzá tette azt is, hogy a sárkánygyilkolás után, az első élő lényt, kivel találkozik, kötele leendő megölni, mert különben Lambton urai kilencz nemzedékon keresztül nem ágyaikban halnak meg. Ugy volt tervezve, hogy egy kutya legyen az áldozat, de szerencsétlenségére saját apja jött vele szemköz. Lambton nem tudott apagyilkos lenni. Ezután, csakugyan tényleg valósult, hogy kilencz Lambton nem halt meg természetes halállal. Az Eastbourne családnak is meg van sajátosága legendája. Browne Antal VIII-ik Henrik idejében Cowdrey-Hall-ban mulatságot tartott. Egy barát jelent meg előtte, s figyelmezteté, hogy mivel ő egyházi javakat vett birtokába, tűz és víz átka száll családjára. S csakugyan beteljesedett. Egy század alatt Cowdrey Hall leégett, a tulajdonos a Rajnába futott ugyan napon, a férfi ág kihalt, a nő ág férfi tagjai szintén kihaltak, a birtok ismét női kézre került, így a czim csakugyan eltörtöltetett. — Ezekre azonban meg kell jegyeznünk, hogy aligha kutat-tak valamikor hiteles forrásukat.

Nem szenved kétséget, hogy a képzelt tehet-séget felizgató jóslatok néha valóságba mennek át, a honnan itt-ott a jóslók ellen korlátozó törvények is hoztak. A haláljósás p. o. nagyon bántólag hathat a kedélyre, épen úgy mint valami borzasztó álom. Azon író, kinek cikkéből ez adatokat veszünk, említi, hogy egy ember egy éjjel halála napját, álmát többeknek mosolygva beszélt el, nem helyezvén arra semmi fontosságot sem. A nap elmult, s ő vídámán beszélt el, hogy miképen szedetett rá álmban. „Oh! mondta egy tréfás ember, ön új mód szerint számít, a kísérletek és szellemek a régi mód szerint számolnak, még tizenegy napja van hátra.” S e tizenegy napon át a szegény ember folyvást e tárgy fölött töprengett, s a kitzűtt időben csakugyan meghalt.

Ki tudná elsorolni, hogy még nálunk és a cigányasszonyok hitvány jóslataimily szerencsétlenségeket idéztek elő, s a jövő tükibe nézni vágyó ember, ha értelme eléggé kimivelve nincs, nemcsak megcsalhatja magát, hanem ezenfelül még veszedelmet is hozhat magára. Higyj, de okkal móddal!

K. T. K.

Francia uralkodók fogságban.

Nem első eset, hogy Franciaország uralkodója ellenséges fogságba került. Átalában alig van ország, melynek fejedelmei néha hasonló sorsra nem jutottak volna. Franciaország történetében épen gyakran fordult elő ily epizód. Ha nem is meggyűn-

közmunkák tanácsának építési és szabályozási csejéljaira ingyen átengedessenek. Szentkirályi Mór tanácsstag kezdeményezése folytán igen érdekes eszmecsorére nyújtott alkalmat azon nagy fontosságú kérdés fölvetése, hogy Bud-pest városok a vár erődítések sorából kivéssenek, mert enélkül egy háboru esetén, a főváros szépítése és szabályozása iránt tett minden intézkedések néhány óra alatt megsemmisülhetnek. Ezen Buda Pest városára nézve ugyazólván életkérdést a közmunkatársas közlelőbb érdemleges tárgyalás alá fogja venni.

(12 zászlólól álló honvéd-dandár) gyül össze e hó vége felé Székesfehérvárotól Tressztyánszky ezredes vezérlete alatt, hadgyakorlatokra. A budai zászlóalj szept. 24-én megy hadimenetben egy nap alatt Budáról Fehérvárig. A hadgyakorlatok, melyek alatt a csapatok szabad ég alatt fognak táborozni, 14 napig tartanak. Ugyan e nap indul el a pesti zászlóalj is, Fegyváros alatt összevont dandárhoz.

(Rulikovszky Kázmér siremléket) Nagy-Várados szept. 4-én leleplezték. Az ünnepély d. u. 3 órakor kezdődött, de már jóval korábban el volt minden hely foglalva. A siremléket nemzeti színi zászlók fedték, a sir és az egész körülvező rácsokat, koszoruk- és virágokkal volt díszítve. 5 órakor lépett ez emelvényre Embor Pál, keresztési református lelkész és sikerült alkalmi beszédet mondott. A beszéd közben hullott le a lepel az emlékről. Az emlék egyszerű gránit, rajta az általunk már közlött felirat, aranybetűkkel. A beszéd befejezése után a városi dalárda a Szózatot éneklé el, s ezzel az egyszerű ünnepély véget ért.

(Greguss Gyula siremléket) A napokban állították fel a kerepesi temetőben. Sarkophag fehér homokkőből, melynek alsó végén gránit tábla van, következő felirással: „Greguss Gyula 1829—1866. A természet barátja, ismerője; igaznak, szépnak tollal tettel hirdetője.“ — A sírkő Urbán Károly mthelyéből került ki.

(Somssich Pál, a képviselőház elnöke) f. hó 12-kén érkezik haza Karlsbadból s azonnal átveszi az elnökség folyó ügyeinek kezelését, melyek elintézésével távolléte alatt Perczel Béla alelnök volt megbízva. — Dek Ferenc a nyarat Vasmelegében, Rátóthon, Széll Kálmán képviselőnél tölti.

(A porosz és francia sebesültek számára) a pesti „Rudolf-egylet“ 1400 frtot gyűjtött s tetemo tépést. A gyűjtésnek rendeltetése helyére való eljuttatási végett az illetők a porosz és a francia konzulhoz fordultak, hogy a pénzt s a tépést átadják. Castellane, a francia konzul, az válaszolta, hogy „egész nap otthon lesz és szívesen látja a segélyező egylet küldöttét“, a kik át is adták a gyűjtött összeg felét 700 frtot, mit Castellane köszönettel fogadott. A porosz konzulnál, Wecker-Gotter urnál, nem volt az egylet oly szerencsés. Itt azt a választ kapta Wecker Gotter urtól, hogy a bizottság ne fáradjon gyűjtéssel s a német nemzet majd maga gondoskodik sebesültjeiről.

(Karagorjgyevits volt szerb fejedelem) bünygyében e hó 19-én s a következő napokban lesz a végtárgyalás.

(A daldrögyesület) folyamodására a pestvárosi tanács megengedte a városligeti dalárszarnok állandósítását három évre. Szép időben előadásokat fognak benne rendezni. A vállalatra harmincz forint részvényeket bocsátanak ki, s ennek jövedelméből fedezik a dalárünnep deficijtét.

(Egy eltűnt pap.) Kecskemétről írják, hogy az ottani plébános és kis prépost már egy hónap óta elűnt, anélkül, hogy bármit is hallanának felőle. Hírszerint néhány ismerőséhez írott levélben örök bucsut vesz tőlök, miből sokan azt gyanítják, hogy öngyilkos lett. A várost nagy izgatottságra tartja ez eset.

(Elvesztett ékszerek.) Szász-Koburg Klementin hgnó honvéd-zászlószentelés alkalmából Gömörben járván, elvesztett egy szekerényt körülbelől 50 db igen drága ékszerrel. Egy medail-

lonon József főherczeg, Klotilla és leányuk, másikon Orleansi Fülöp arczképe, egyen pedig St.-Cloud rajza van. A becsületes megtaláló 2000 frt jutalmat kap.

(Talált gyermek.) A mészáros utcában egy újon szülött gyermeket lelték pokróczba takarva, melyre ez volt írva: „Szegény emberek gyermeke vagyok, kik maguknak is alig kereshek meg élelmüket. Ne hagyjatok elveszni!“ — Egy dunavizhordó asszony magához vette a kis csecsemőt.

(Egy pénztárnok) Budán száz forintos bankjegy helyett minap ezer forintossal fizetett. A szolgál, ki ezt a pénzt felvette, elég becsületes volt visszavinni, a pénztárnok pedig elég embertelen azt megcsúdni, hogy mért nem adta mindjárt a fizetésekor vissza.

(Bellegarde grófot.) a császár hadsegédének testvérét Bécsben elfogták váltohamisítás miatt. Bellegarde Honrik gr. az olmtzi káptalan tagja, de dacára állásának Bécsben igen gavalléros életet élt, s minthogy pénzforsái nem voltak elegendők, váltohamisításához fordult. Összeköteésben állott a leghirhedebb uszorásokkal, kik magasrangú férfiaknak szeretnek — kivált hamis váltókra — pénzt kölcsönözni, mert így kezükben tartják az illetőket. Bellegarde roppant összegekre állított ki váltókat s néha egy több ezer forintos váltóért csak ugyanannyi száz forintot kapott.

(A francia foglyokat), különösen pedig a zuávokat és turkókat, Spandauban a sauc munkákra kényszerítik. E foglalkozás azonban sehogy sincs iányosra, s a kisérletükben levő porosz katonáknak nagyon kell vigyázniok nehogy megszökjenek, vagy megtámadják őket. Eleinte csak azon föltétel mellett akartak ásót és kapát fogni, ha a porosz katonák is velük együtt dolgoznak.

(A metzi csatában) a 33-dik ezred katonái arra az ötlethez juttek, hogy bornyujokat előre fardították, s így azzal a golyózápor ellen mellüket oltalmazzák. E fogás haszna a csata után tünt ki, mert a bornyó valóban több golyót fölfogott, mely a bornyó helyett a katoná mellébe furdott volna.

(Az elfoglalt francia sason,) melyet győzelmes menetben vasárnap vittek be Berlinbe, a becsületrend keresztje látható. E dekorációt csak oly csapatok sasai kapják a francia hadseregben, melyek az ellenséggel szemben különösen vitézség, vagy zászlók elfoglalása által tüntetik ki magukat, A gyalogságnál az egész francia hadseregben csak két sas van ekkép földiszítva.

(Éneklő király.) Lajos Fülöpről írják, drága pénzért tanulta meg Delsartétól a Marsellaisét. Volt is haszna. Ha Párisba idegen jött, az utcai gyerkőczök ajánlkoztak, hogy őt frankért megmutatják a királyt, tiz frankért köszönetik, husz frankért megénekeltetik. Aztán oda álltak a Palais royal erkélye alá s Lajos Fülöp nevét kiabálták. Kijött. — Még egyszer kikiabálták. Meghajtotta magát. — Végre rákezdtek a Marsellaisét s a király kötelességének tartotta velök együtt énekelni. — Ilyen komédiák történnek néha a — Palais royal körül.

(Nyomda a waggóban.) Amerikában, az újdonságok s reklámok hazájában, már arra is rájöttek, hogy utközben szerkeszzenek s adjanak ki hirlapot. Ily lapot szerkesztenek a Pacific vasuton New Yorktól San-Franciskoig. Tartalmát vezérezkkek, vasuti szerencsétlenségek leírása, hirdetémények s mindenféle illusztrációk képezik. E waggoni hirlap szerkesztésére egy nagyobb társaság több ideig tartó kirándulása szolgáltatott először alkalmat.

(Halálhíradások.) Degré György m. k. honvédszázados (Degré Lajos fivére), ki 1848 előtt katonatiszt, majd Aradmegye csendbiztosá volt, a szabadságharcban élénk részt vett, Karancs-Keszi (Nógrádban) meghalt. — Győrött mult hétfőn kísérték örök nyugalomra Kovács Mártont, ki Györmegyének több éveken át közbecsülésben

álló főbírája volt; 74 évet élt, s 7 gyermeket és 17 unokát hagyott hátra. — Kendi-Lónán Pánczell Zsigmond nyugalmazott lelkész meghalt; 82 éves kort ért el s 51 évig szolgált az egyházat.

Nemzeti színház.

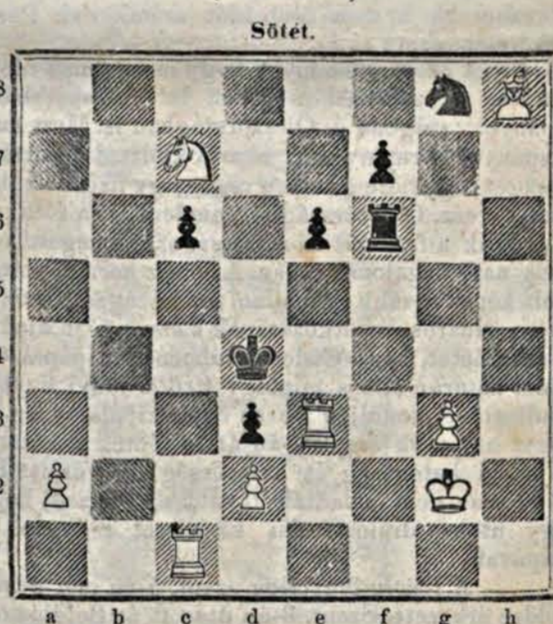
Péntek, szept. 2. „Egyik olyan mint a másik.“ Vigjáték 1 felv. Naray után ford. Pázmány D. — „Iris bosszúja.“ Vigjáték 1 felv. Irta Ferrier P., ford. Paulai, — és „A munkások.“ Dramolet 1 felv. Irta Mannel, ford. Paulai. Szombat, szept. 3. „Hamlet.“ Opera 5 felv. Zenéjét szerz. Thomas A. Vasárnap, szept. 4. „Rabóci Ferencz fogsága.“ Dráma 5 felv. Irta Szilgigeti. Hétfő, szept. 5. „Tündér újak.“ Vigjáték 5 felv. Irta Scriba és Layoune, ford. Peleki. Kedd, szept. 6. „Tevedt-nu.“ Opera 4 felv. Zenéjét szerz. Verdi. Szerda, szept. 7. „Lear király.“ Szomoru játék 5 felv. Irta Shakespeare, ford. Vörösmarti. Csütörtök, szept. 8. „Dom Sebastian.“ Opera 5 felv. Zenéjét szerz. Donizetti.

Szerkesztői mondanivaló.

Nagy-Enyed. M. A. A. „B. G. emlékezetét“ ből látszik, hogy vannak eszméi, de még küzd velök, s sem rendezni, sem kifejezni kellelég nem bírja. A román egy új mozzanatot sem hoz s még kevésbé liti meg a mértéket, mint az óda. Még sok gyakorlat és sok higgadás kell. Tótfalusi Dunaparton. A román egyfelmet érdemel s bár közölhetőnek nem tartjuk, de méltónak arra, hogy íróját buzdítsuk. Hibája csak az, hogy felesleges sorok s strofik vannak benne; mit kell elmondani s mit nem? Abozomig nincselég biztos érteke; egy jól hangzó kifejezésért, egy dallamos sorért pedig azt, a mi felesleges, nem szabad megszervezni, kivált a ballada máfájában, mely oly kényes arra, hogy egyetlen honye szót sem tőr meg. A-a. Az újabb cikket is köszönettel vetjük; a ki elhitette önnel, hogy jól fordít, nem esalta meg. A-s kérdésre testvérünk minden száma dő felelet. V-Györk. Sz. J. A. „Politikai Újdonságok“ at itt mindig szerdán délig pontosan feladják a postára. A késelelem okát el nem gondolhatjuk; ha csak a vasuti menetek ideje nem okozza. Köszege. Egy névtelen levélre. A megjegyzést nem értjük. Minket nem illethet; mi azok vagyunk, a kik voltunk. Bővebb magyarázatot kérünk!

SAKKJÁTEK.

563-ik sz. f. — Braune Róberttől (Grätzban.)

Világos indul s a harmadik lépésre matot mond.

Az 558-ik számú feladvány megfejtése.

(Gold Samutól Kovágó-Eörsön.) Világos. Sötét. 1. Vél-h4 Ke6—e5 2. Vh4—d4 Ke5—d4 3. Fd8—f6 matt.

Helyesen fejtettek meg: Veszprémben: Fülöp József. — Jászkieéren: Galambos István és László. — Zámolyon: Parragh József. — A pesti sakk-kör.

TARTALOM.

Páris hadparancsnoka (arczkép). — Páris. II. — Metz erődítvényei (képpel). — Előkészületek Páris védelmére (képpel). — Utazás a hold körül. (Folyt.) — Beteljesedett jóslatok. — Francia uralkodók fogságban. — Egyveleg. — Páris és környékének tervrajza. — A metzi térképe. — Tarház: A hét eseményei. — Közintezetek, egyletek. — Egyház és iskola. — Ipar, gazdaság, kereskedelem. — Közlekedés. — Balesetek, elemi csapások. — Mi újság? — Nemzeti színház. — Szerkesztői mondanivaló. — Sakkjáték. — Heti naptár.

Felolós szerkesztő: Nagy Miklós. (L. magyar-utca 21. sz.)

HIRDETÉSEK.

KISZELA KÁROLY, fegyvergyáros Pesten, országot, a „Zrinyi“ kávéház átellenében.

KISZELA KÁROLY, fegyvergyáros Pesten, országot, a „Zrinyi“ kávéház átellenében.

Lancaster-, Lefauchaux-vadászfegyvereket,

revolvereket és uti-pisztolyokat

a legnagyobb választékban ajánl

KISZELA KÁROLY,

fegyvergyáros

Pesten, országot, a „Zrinyi“ kávéház átellenében.

- I. Percussiósfegyverek. 1 egyszerű fegyver vascsővel sodronyosóval 7 ftól 9 fíg. 12 » 14 » 1 duplafegyver vascsővel 13 » 16 » 1 » sodronyosóval 20 » 24 » 1 » damasztosóval 25 » 45 » II. Lefauchaux-fegyverek finom sodrony- és damasztosóval. 1 duplafegyver finom sodronyosóval s jó lakattal 40 ftól 45 fíg. 1 finom sodronyosóval vésett kettőslakattal 50 » 70 » 1 » finom damasztosóval vésett kettőslakattal 60 » 70 » 1 » egész finom damasztosóval kettőslakattal csinos kiállítással 75 » 85 » III. Egyszerű s dupla Lefauchaux-, salons hátultöltő-fegyverek. 1 Flobert vagy salonfegyver 6 és 9 m/m 18 ftól 25 fíg. 1 egyszerű hátultöltő-fegyver, kis csőbőléll 12 m/m hőlgycyk vagy gyermekek számára 30 » 40 » 1 dupla Lefauchaux-fegyver (ca. 24) hőlgycyk vagy gyermekek számára sodronyosóval s vésettél 48 » 50 » 1 dupla Lefauchaux-fegyver egészen finom damasztosóval s díszes vésettél 85 » 95 »

- 1 Lancaster duplafegyver damasztosóval, egész finom munka, csinos kiállítással 145 ftól 160 fíg. 1 Lancaster duplafegyver még finomabb, s a legnagyobb szorgalommal gazdagon arannyal kirakva 180 » 300 » VI. Revolverek, minden rendszer szerint a legnagyobb választékban. 1 hadlövetű marok- vagy zsebrevolver 8 ftól 18 fíg. 1 Lefauchaux-revolver 7 m/m kisszerű 9 » 10 » 1 Lefauchaux-vontasóví revolver 7 m/m 12 » 28 » 1 Lefauchaux-vontasóví revolver 9 m/m 15 » 38 » 1 vontasóví Lefauchaux-revolver 12 m/m 18 » 45 » 1 vontasóví Lefauchaux 10—12 lövetű revolver, 7, 9 és 12 m/m 25 » 50 » Egyszerű hátultöltő pisztolyok párja 9 » 12 » Dupla hátultöltő pisztolyok párja 15 » 24 » Egyszerű zsebpisztolyok párja 2 ft. 80 krtól 10 fíg. Dupla zsebpisztolyok párja 5 ftól 20 fíg.

Vadász- és töltő-eszközök, melyek ára sokféleségüknél fogva itt elő nem sorolható, a legutányosabban számíttatnak, és kiválasztásra folyton tartatnak raktáron, ugymint: Vadásztászkák tyukok- és nyulakra, bagaria- és borjúbőröl, fegyvertáskák és tokok, szíjak, revolver-táskák, löpörkészet-tartók, töltény-tartók vagy Lefauchaux-töltény, tartalék-tárolak, becsavaró-gépek, fa- és öntött vasból löpörmértékek, gyutacs-gépek, Lefauchaux-töltényekhez; továbbá mindennemű fegyver- és revolver-töltények, gyutacsok és fojtások.

Vadász-diszitmények köpöpből. Fegyver-állvány két fegyver- és vadász-eszközökre tölgyfából, egy állatfejjel, szarvas-szarvakkal és vadkan-agyarakkal ékíve, fegyver- és ruhafogasok; továbbá mindennemű állatfejek természetes szarvakkal, ugymint: szarvas, óz, zerge, vadkan, farkas, kutya, róka, nyul, ló, természeti és fél nagyságban. Szarvas-szarvak becsorítottak vagy fejekre alkalmaztatnak, ugyszinte mindennemű más tárgyak rajz vagy fontos utasítás szerint elkészíttetnek. Mindennemű töltények a legutányosabban árakon raktárban folyvást készen kaphatók.

Vidéki megbízások az összeg bérmentes beküldése vagy utánvét mellett azonnal pontosan teljesíttetnek.

Csomagolás legutányosabban számíttatik.

HETI-NAPTÁR.

Table with columns for dates (Hónapi-és hetnap), Catholic and Protestant calendars (Katholikus és protestans naptár), Greek and Russian calendars (Görög-orosz naptár), and Hebrew/Islamic calendars (Izraeliták naptára, N a p, Hold). It lists dates for September 11th through 17th, including names like Vasár, B 14 Asz. nev., Mária, and various feast days.

